

ΠΜΣ Φιλοσοφία και Διοίκηση

Μάθημα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ & ΗΘΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Τέταρτη Ημέρα: Καθήκον & Εμπιστοσύνη

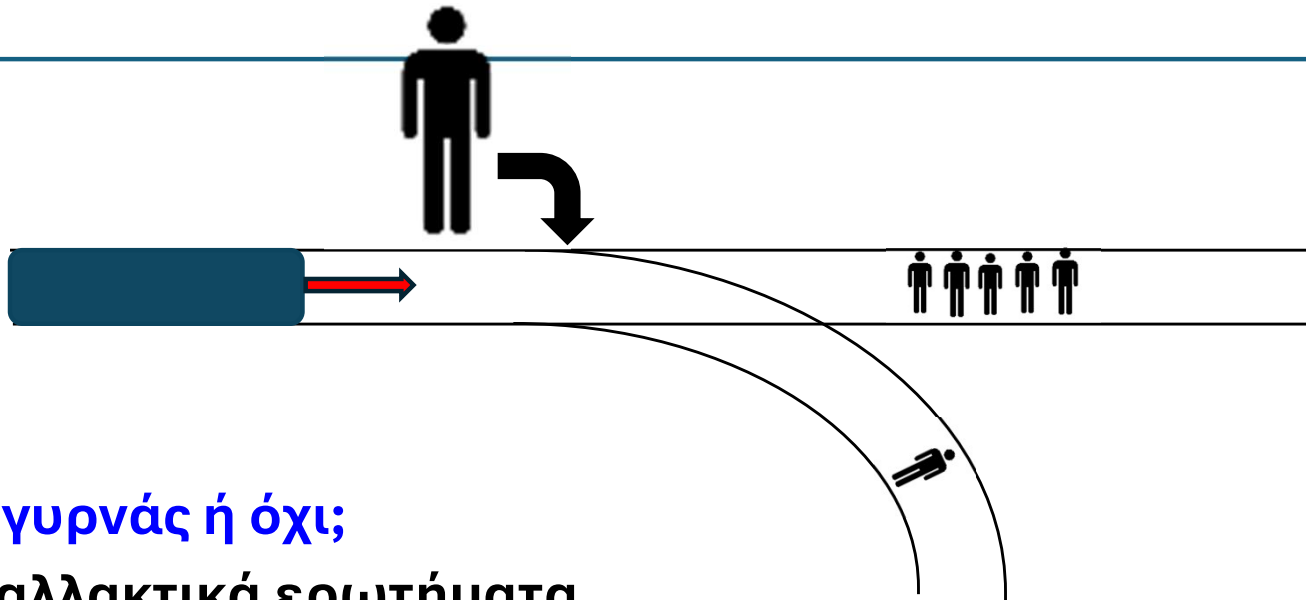
Δρ. Σεραφείμ Βολιώτης

Φεβρουάριος – Μάιος 2024

philman@philosophy.uoa.gr

ΤΟ TRAINO

- **Το γυρνάς ή όχι;**
- **Εναλλακτικά ερωτήματα**
 - 5 v 2, 5 v 3, 5 v 4;
 - συγγενής, φίλος, παιδί, σύζυγος, πεθερά;
 - ναρκομανής, υπέρβαρος, υπερήλικας;
- **Κοστολόγηση Ανθρώπινης Ζωής;**
 - δρόμοι
 - δημόσια υγεία
- **Επίδραση/Ευθύνη & Παράλειψη...**

ΣΥΝΕΠΕΙΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ

- Βάση: **(αν)ηθικό = κάνω καλό (κακό)**
- Αποτέλεσμα κρίνει τη Πράξη
 - καλό (κακό): ότι φέρνει καλό (κακό) αποτέλεσμα... (= ευτυχία;)
 - ... στους περισσότερους
- Συμμετρία – ισοδυναμία (αοριστία)
 - χωρίς (αθέμιτη) διάκριση
 - προσχηματικότητα
 - εμένα
 - σχέση: συγγενείς, φίλοι, συνεργάτες
 - ομάδα: οικογένεια, οργανισμός, χώρα (Mohism, Mozi 5c BC)
- Ωφελισμός: μεγιστοποίηση ωφέλειας
 - Bentham: (ηδονιστικός λογισμός) ευχαρίστηση – πόνος = ευτυχία
 - Mill: ιεράρχηση ευτυχίας (π.χ.: πνευματική >> ηδονής)

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΠΕΙΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ

- **Πράξη → Κανόνας συμπεριφοράς**
 - αφαιρετική διαδικασία
 - γενίκευση από ειδική κατάσταση
- **Αποτελέσματα**
 - εφαρμογή κανόνα
 - αποτελέσματα αν όλοι εφαρμόζουν
- **Παράδειγμα**
 - γιατρός λέει ψέμα σε ασθενή για λόγους υγείας
 - **αποτέλεσμα:** π.χ. «τακτοποίηση εκκρεμοτήτων»
 - **γενίκευση:** λέμε ψέματα σε άλλο για καλό του
 - **αποτέλεσμα;**

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΝΕΠΕΙΟΚΡΑΤΙΣΜΟΥ

- **Αοριστίας**
 - **τι** είναι καλό αποτέλεσμα, για **ποιόν**, **πότε**;
 - επάρκεια στοιχείων;
- **Λογισμός**
 - μέτρηση: ιεράρχηση & ποσοτικοποίηση
 - άθροιση/αφαίρεση χαράς/πόνου;
- **Έλλειψη πόρων**
 - καλό v. κακό (zero sum ...)
- **Σκοπός αγιάζει τα μέσα**
- **Προθέσεις αντί αποτελέσματα**

ΔΟΛΟΣ & ΑΜΕΛΕΙΑ

- υπόθεση εργασίας: έχουμε βούληση

- **Δόλος: μέρος καταλογισμού/αδίκου**
 - ατύχημα → 0
 - αμέλεια (χωρίς πρόθεση) → αποζημίωση
 - **πρόθεση (ενδεχόμενος) → ποινή**
- **Αδικήματα χωρίς δόλο**
 - μεγάλης κοινωνικής εμβέλειας & αντικτύπου
 - εμφανής κίνδυνος

ΗΘΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΗ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

MSc. Philosophy and Management

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστημίων Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΕΠΙΔΡΑΣΗ (AGENCY)

• Συνείδηση & Ελεύθερη βούληση & Επιλογή

• Υπευθυνότητα

- αιτιότητα: πράξη → αποτέλεσμα
- νομική ευθύνη
 - αποτέλεσμα **και** βούληση
 - στέρηση βασικών δικαιωμάτων
- ηθική ευθύνη/κρίση
 - αποτέλεσμα **ή** βούληση
 - ηθικός εξοστρακισμός

• (Ψευδαίσθηση) Ελεύθερης Βούλησης

- ντετερμινιστική τάση συμπεριφοράς
- βιολογική μηχανή
 - προστασία άλλων
 - σωφρονισμός = επαναπρογραμματισμός

ΒΟΥΛΗΣΗ

ΔΕΟΝ

ΠΛΗΡΗΣ

ΑΠΟΠΕΙΡΑ

ΣΥΝΕΠΕΙΑ

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ?

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ

ΕΥΘΥΝΗ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΔΕΝΤΟΛΟΓΙΑ

- **Αν όχι αποτελέσματα τι;**
 - **προθέσεις**
 - αιτιολογημένοι κανόνες:
 - αιτιολογούν συμπεριφορές
 - απρόσωποι (συμμετρία)
 - συμβατικοί: μετά από συμφωνία (συναίνεση)
 - καθήκον & δικαιώματα: απρόσωπα (π.χ. μητρότητα όχι μητέρα)
- **Καντ:**
 - καλή πίστη (= αυθεντική/υπερβατική ηθική ?)
 - ανθρώπινη **αξιοπρέπεια**: άνθρωπος ως σκοπός όχι μέσο → **συναίνεση**
 - κατηγορική προσταγή: «**η αιτιολογία της συμπεριφοράς θα μπορούσε να γίνει πανανθρώπινος κανόνας**»
- **Χρυσός κανόνας**
 - θετικός: «**φέρσου όπως θέλεις να σου φέρονται**»
 - αρνητικός: «**μη φέρεις όπως δεν θέλεις να σου φέρονται**»

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

- **Συνεπειοκρατισμός**
 - γιατρός λέει ψέμα σε ασθενή για λόγους υγείας
 - αποτέλεσμα
 - καλό για την υγεία του ασθενούς
 - **αλλά αποτέλεσμα:** π.χ. «τακτοποίηση εκκρεμοτήτων»
- **Κανονιστικός συνεπειοκρατισμός**
 - **γενίκευση:** (οι ειδικοί?) να λένε ψέματα σε άλλον για το καλό του
 - **αποτέλεσμα;**
- **Δεοντολογία**
 - **αιτιολογία:** οι ειδικοί γνωρίζουν καλύτερα από τον άλλο και ψεύδονται για να πετύχουν το καλό
 - **διαίσθηση;**
 - **Λογικές/ηθικές αντιφάσεις; π.χ. ασφάλεια ν. αυτοδιάθεση**

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ

MSc. Philosophy and Management

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

- **Επαγγέλματα: όρκος του Ιπποκράτη**
 - υγείας: ιατροί, φαρμακοποιοί, νοσηλευτές → **ζωή**
 - δικαιοσύνης: δικαστές & δικηγόροι → **νόμιμα**
 - οικονομίας: τραπεζικοί, χρηματιστές → **όφελος**
 - εκπαίδευση: δάσκαλοι → **γνώση**
- **Κλάδοι εταιρειών: κανονιστική συμμόρφωση**
 - υγείας & φαρμακευτικές
 - κοινής ωφελείας & ενέργειας
 - οικονομίας: τράπεζες, χρηματιστηριακές
 - εκπαίδευση: σχολεία & πανεπιστήμια
- **Νομιμοποίηση & Κύρος**
- **Αυθεντικότητα;**

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (30)

ΟΗΕ 1948

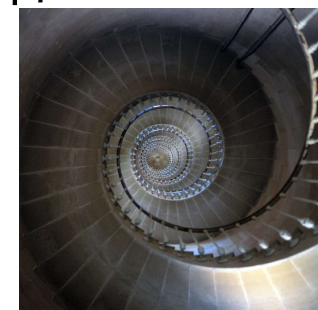
Universal Declaration of Human Rights

#	RIGHT
1	
2	Entitled to rights set forth without distinction
3-5	Life, liberty, security, no slavery, torture, cruel, inhuman or degrading treatment
6-11	Legal status, representation, no arbitrary punishment in law, equality in law
12	Protection of privacy, family, home, correspondence, honour, reputation
13	Freedom of movement and residence within state and right to leave and return
14	Asylum from persecution (for political crimes)
15	Nationality
16	Men and women of full age marry and found a family (free and full consent)
17	Own property which will not be arbitrarily deprived
18-19	Freedom of thought, religion, worship, opinion, expression of opinion
20...	Peaceful assembly ...

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΙΣΜΟΣ

- Φύση: μόνο ανταγωνισμός & σύγκρουση
 - **δικαίωμα**: ανθρώπινο-κοινωνικό κατασκεύασμα
- Δικαιώματα ως Δεδομένα
 - **Είναι Δικαιώματα**;
 - περιεχόμενο και εύρος: **αξιοπρέπεια** ...
 - **Είναι Δεδομένα**;
 - απαιτούν πόρους (και οργάνωση) & συνεισφορά όλων (συμμετοχή)
 - **Ταυτότητα (ατομική/συλλογική)**: «δικαιωμά **μου/μας...**» v. «**όλων**»
 - **ψυχολογικό & κοινωνικό όχι ηθικό** (προσηματισμός)
- **Αντίφαση: δικαιωματοπισμός (ναρκισσισμός) βλάπτει σοβαρά**
 - εκτίμηση/προσδοκία: ορισμός status quo
 - **(+) → 0 0 → (-)** **(-) → (-) (-)**
 - «**γιατί μου αξίζει...**» → imposter syndrome → μείωση αυτοεκτίμησης
 - φόβος & εξασφάλιση χωρίς προσπάθεια (παραγωγή)
 - «**εμένα ποιος μου διασφαλίζει;**»
 - → μείωση αυτοεκτίμησης
 - → υπαρξιακό κενό

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (30)

ΟΗΕ 1948

Universal Declaration of Human Rights

#	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
1	All born free/equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.
1	Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση , και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφοσύνης.

ΚΑΘΗΚΟΝ – ΕΥΘΥΝΗ

- Δικαίωμα $\leftrightarrow$ Καθήκον **δυσαικότητα (duality)**
 - δικαιώματα απαιτούν ενέργεια, πόρους, οργάνωση
- Υποκείμενα καθήκοντος: όλοι ...
 - **Πολιτική**: όσοι αναλαμβάνουν εξουσία
 - **Ηθική**: όσοι & όσο μπορούν και θέλουν
- Αντικείμενα δικαιώματος: όλοι ...
 - **Πολιτική**: όπως ορίζει η ιδεολογία
 - **Ηθική**: όσοι & όσο αναλαμβάνουν το καθήκον (?)
- Περιεχόμενο καθήκοντος
 - παραγωγή & δίκαιη/θεμιτή/αιτιολογημένη διανομή αξίας
- Περιεχόμενο δικαιώματος:
 - **Πολιτική**: ότι διεκδικεί η ομάδα
 - **Ηθική**: αξιοπρέπεια (και όχι πλουτισμός ...)
- Συγκρούσεις:
 - **Πολιτική**: διανομή κοινωνικών πόρων
 - **Ηθική**: έλλειψη πόρων & ιεράρχηση αναγκών

ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ & ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- **Δίκαιη Διανομή Αγαθού ή Κοινού Βάρους (και Rawls)**

- **Ισότητα** (αμεροληψία): απόλυτη **μη διάκριση**
- **Αιτιολογημένη διάκριση**
 - **Ανάγκη**: π.χ. άδεια ασθενείας, επίδομα...
 - **Συλλογική συνεισφορά**: «βαρέα & ανθυγιεινά»
 - **Προσπάθεια**: υπάλληλοι
 - **Αποτέλεσμα**: bonus – stock options(κίνητρο)
 - **Περιουσιακό δικαίωμα**: μέτοχος

→ **ηθική/πολιτική**

→ **ηθική/πολιτική**

→ **πολιτική**

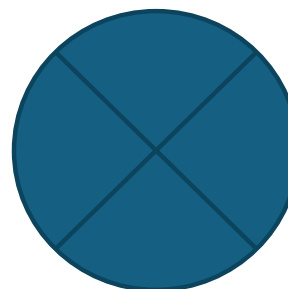
→ **πολιτική**

→ **πολιτική**

→ **πολιτική/ηθική(?)**

- **Δίκαιη Διαδικασία**

- **τυχαία** επιλογή
- **καταστατικές** προβλέψεις ...

- **Δικαιοσύνη: πολιτική διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων**

- νομιμοποιημένη επιβολή κρατικής βίας
- αφαίρεση δικαιωμάτων: π.χ. περιουσία, ελευθερία, πολιτικά...
- ανταποδοτική, τιμωριτική, προστατευτική, αποζημιωτική...

ΚΑΛΗ ΜΕΛΕΤΗ!